

טיב הקהילה

ב"ד

פר' בחקותי
כ' אייר תשפ"ב

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג	6:57
מוצש"ק	8:15
ר"ת	8:50

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א'	8:14	סו"ת א'	9:41
סוק"ש ב'	9:04	סו"ת ב'	10:15

המניח לפי שעון קיץ |

גיליון מס':

621

יו"ל ע"י קהילת שבת בית ד'

בנשיאות מנורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

תכלית היסודים היא תשובה

בתשובה. שנאמר (צפניה 1, 2) 'הכרתי גויים נשמו פנותם' [הנה הכרתי את הגויים ונעשו מגדליהם שוממים], החרבותי חוצותם מבלי עובר [פירוש: עשייתי חוצותם חרבות, מבלי איש עובר]. נצדו עריהם מבלי איש מאין יושב'. וכתוב מיד: אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר [חשבתי על ידי אבן הגויים באמת עכשיו תיראי מפני, ומגומולו הבא עליהם תקחי מוסר].

והדברים מובנים גם כן ממה שאמרו חז"ל (בראשית רבה א) על מאמר הכתוב (בראשית א, א) 'בראשית ברא אלקים' וגו' שהעולם נברא בשביל ישראל הנקראים ראשית. כי לכאורה יפלא, אם רק ישראל הם תכלית הבריאה, למה אם כן יברא הבורא ברוך הוא המון גוים שאין בהם תכלית? אולם על פי דברי הגמרא הנזכרים מתישבים הדברים, כי הללו אכן באים כדי למנוע פורעניות מישראל, כי אם יצטרך הקב"ה לעורר את ישראל לתשובה יעורר בהם חמתו.

ורואים מזה גם כן עד היכן מגעת חיבתו של הקב"ה לישראל, כי ידע הוא יתברך שמעשי הגויים יצערורוהו פי כמה וכמה מישראל במעשיהם המכוערים והרעים, ואעפ"כ בראם כדי למנוע פורעניות מישראל.

ואכן אמרו הקדמונים שגם במצרים שמשו העשר מכות שמשו למצרים וכרפואה לישראל, כי גם ישראל כבר היו באותה שעה במ"ט שערי טומאה, וכבר לא היה כמעט נפקא מינא בין המצרים לבין ישראל, וכשראו ישראל איך המצרים לוקים על מעשיהם הרעים נתעורר בהם חרדה שמא ילקו גם הם כמותם, ונתעוררו מאוד לתשובה, והיתה זאת להם לזכות למלט עצמם מיד צר.

ואכן עד חורבן הבית היו הגוים משמשים את ישראל בכך, ובכל עת שהיה צורך לעורר את ישראל לתשובה היו מביאים פורעניות על הגויים ועל ידי זה נתעוררו ישראל לתשובה ומנעו מהם חרון אף.

וגם בימינו אנו על אף שגבר האויב ולקינו בכפלים בשתי חורבנות ויד הגוים תקיפה על ישראל אין בכך הוכחה שנשתנו סדרי בראשית, ואין בכך הוכחה שהקב"ה פורע מישראל מבלי שיפרע תחילה מן האומות, כי אלו הצרות באו על עמנו רק מפני שלא נתעוררנו מן הפורעניות אשר בקרב הגוים, ומפני קוצר דעתינו לא זכינו עדיין לתשובה ראויה לתיקון הפגמים, אולם גם במצבינו הנוכחי אין הקב"ה חפץ ברעתינו, ומקדים לפרוע מן האומות תחילה. ועל כן מן הראוי שנשים לב לפורעניות הגוים הנשמעים ממרחקים, כדי שנשוב מן המעל אשר בידינו, ולא נצטרך ללקות עוד על חטאינו.

ורעה עלי המעשה שכששומעים החדשות שיש מלחמות בקרב הגוים ושומעים איך האומות מכות זו את זו ורבו חללים מבני האומות מתמלאים הפיות שחוק, כי הננים מאבוד רשעים, אולם אין שמים על לב כי מן השמים מורים לנו בכך לפשוט העקמומיות שבלב ולמנוע בכך המשחית מכרם בית ישראל, ועל כן מן הראוי שנשכיל להתעורר ביראה ובתשובה, ובכך תתקיים התכלית הנרצה מאלו הפורעניות.

ואם באלה לא תוסרו לי ותלכתם עמי קרי: ותלכתי אף אני עמכם בקרי והכיתי ארבעם גם אני שבע על

תפאתיכם: (כו, כג כד)

ופירש"י: לא תוסרו לי - לשוב אלי:

כשמתבוננים בדברי רש"י אלו, אנו רואים גודל רחמיו של הבורא ברוך הוא על בני ישראל רחמיו גם בשעה שמידת הדין נטויה עליהם לעשות בהם שפטים. דהנה אמרו חז"ל (ברכות ה) שאין הקב"ה חשיד דעביד דינא בלא דינא, ואין ספק שהאדם עצמו הוא האשם בכל הצרות הבאים עליו, גם אם סובל יסורים בלתי נסבלים, וכמו שאמר איוב (איוב 40, יא) 'חלילה לא-ל מרשע ושד-י מעול... כי פעל אדם ישלם לו וקארח איש ימציאנו'.

והנה, רואים אנו כאן שהבורא ברוך הוא מזהיר את ישראל שיאם לא תוסרו לי - אם אחר כל התלאות והיסורים שעברו עליכם עדיין לא תקבלו מוסר, ושוב 'הלכתם עמי קרי', אז אמשיך 'והלכתי אף אני עמכם בקרי, והכיתי אתכם גם אני שבע על חטאתיכם'. והנה כוונת הכתוב באמרו 'שבע על חטאתיכם' כבר פירש רש"י (לעיל פסוק 10) שביא הקב"ה 'עוד' שבע פורעניות על שבע העבירות האמורות למעלה. כלומר, פורעניות זו אינה על חטאים חדשים שהוסיפו על הישנות, כי אם על אותן העבירות האמורות למעלה. זאת אומרת, שגם אחר שכבר שבעו מרורים מהפורעניות והצרות הקשות שכבר באו עליהם מקודם, עדיין לא קבלו את העונש הראוי להם, ועדיין מידת הדין נטויה עליהם להיפרע מהם בעונשים בלתי נסבלים, כפי שהכתוב מונה הלאה, עד שעלולים גם לבוא לידי טירוף הדעת ולאכול בשר בניהם ובנותיהם ר"ל.

זאת אומרת שמצד מידת הדין ראוי האדם לקבל כל כך הרבה פורעניות רק על שבע חטאים בלבד, כי כשם שאין חקר לגדלות הבורא ברוך הוא, כך אין שיעור להעונשים הראויים לבוא על אלו שמרדו בו.

אולם במקום גדלות של הקב"ה שם אתה מוצא ענוותנותו, ועל כן מתחסד הוא עם האדם ומעכב את הפורעניות ונותן להאדם אפשרות לשוב אליו, ואז כפי ערך התשובה יבטל ממנו את העונש המר, הראוי לבוא עליו, וכפי שעניינו ראות, שברוב הדורות לא באו ישראל לכלל התוכחה הקשה האמורה בתורה, וזאת כי ישראל רגילים בתשובה, ובזכותה זוכים להינצל מן הפורעניות. אולם גם אם האדם משהה את התשובה הקב"ה נוהג עמו ברחמים ואינו משלם לו את כל גמולו בבת אחת, ובתחילה מענישו במקצת מתוך רצון שיתעורר על ידי זה וישוב על חטאו, ורק כשזה המעט אינו מועיל אין מנוס מלהתיר למידת הדין להכביד בעונשו ר"ל.

יתר על כן אנו רואים, שגם אם האדם אינו מתעורר בתשובה אין הקב"ה מייסרו כל עוד שאינו מנסה לעוררו בדרכים אחרים, וכדאיתא בגמרא (בבבא 10) 'אמר רבי אלעזר בר אבינא: אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל, [פירוש: כדי ליראות, לחזור

טיב המערכת

ואכלתם לחמכם לשבע

כימינו כשרוצים לתאר סעודה טובה ודשנה מתארים את כמות האוכל שהיה באותה סעודה ואת מגוון המאכלים וכל המרבה לספר הרי זה מוסיף את חשיבות המעשה של אותה סעודה, לעומת זאת פעם היתה התייחסות שונה לאוכל, כשהגמרא מתארת לנו את אחד מעשירי ירושלים 'כלבא שובע, מספרים לנו שהוא נקרא כך משום שכל מי שנכנס לביתו רעב ככלב - יצא משם כשהוא שבע, ולא מספרים לנו איזה מאכלים הוא נתן לאורחיו וכמה הם אכלו עד שנהיו שבעים העיקר שנכנסו רעבים ויצאו שבעים, האם אנו יכולים לדמיין בימינו שכשמישהו ירצה לספר למשל על חתונה מאוד מפוארת והאוכל היה שם מיוחד במינו, הוא יסתפק בלספר שיכולם יצאו משם שבעים?'

פרשהנו פותחת בברכות שהקב"ה מבטיח לישראל כאשר אם בחוקתי תלכו, ואחד מהברכות הוא 'ואכלתם לחמכם לשבע', וכדי שבין היטב את מהות הברכה מפרש לנו רש"י 'אוכל קמעא והוא מתברך במעו', דהיינו הברכה היא שהאדם יסתפק בלאכול מעט ויהיה שבע ולא יצטרך לאכול הרבה כדי לשבע, ואין הכוונה שיהיה מחסור ח"ו כי לפני כן כתוב 'השיג לכם דיש את בציד ובציד ישג את זרע, ורש"י מבאר 'שיהא הדיש מדובה ואתם עסוקים בו עד הבציד, ובבציד תעסקו עד שעת הזרע, אז אנו רואים שלמרות שיש שפע גדול ואין שום מחסור במונח, בכל זאת ישנה מעלה מיוחדת כשאדם לא צריך לאכול הרבה כדי לשבע, עד כדי שהתורה מייחסת לזה חשיבות מיוחדת בברכותו.

בדורנו - דור השפע הורגלו להסתכל על החיצוניות של כל דבר, לספור אוכל לפי כמויות להעריך סעודה טובה לפי מגוון המאכלים וכו', ואנו חושבים שכל זה מסמן שפע וברכה, אבל התורה מלמדת אותנו שאין זה מן הנכון, כי ריבוי המאכלים מגשם את האדם ואף גורם להרבה מחלות אבל ברכה אמיתית היא כשיש נפש בריאה בנוף בריא, וזו הברכה 'אוכל קמעא והוא מתברך במעו'.

(לפי טיב ההודעות בחוקות)

ניתן לשפוע את שיחותיו של פורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
ההודעות

אמירת פרקי אבות בשבת

א. במנחה של שבת מתחילין לומר פרקים ממסכת אבות, וכל מקום לפי מנהגו (ה"מא סי' רצ"ב סי' ג).

ב. ונראה הטעם, משום שבמסכת הזאת יש חמשה פרקים, ועם התוספתא שהוא שנו חכמים שהוא דומה להם הם ששה, שכולם מדברים בדברי תוכחה ומוסר לקבל עלינו עול תורה ומצות, וגם הפרק הראשון הוא מדבר בשלשלת קבלת התורה מדור לדור ממשנה רבינו ע"ה עד סוף כל התנאים, לכן אומרים אותם באלו הששה שבתות שהם מזמן גאולת מצרים עד יום מתן תורה (לבוש סימן תצ"ג סי' ג).

ג. ויש מקומות שאין אומרים אותם אלא פעם אחת עד שבועות, ויש מקומות שחוזרים ומתחילין לאומרם אחר שבועות ואומרים אותם כל ימי הקיץ, שכיון שהפסיקו לומר ברכי נפשי אין חזרין לומר אותו עד זמנו שהוא שבת בראשית (לבוש סימן תצ"ג סי' ד).

ד. הנהיגו הראשונים לשנות במסכת אבות מפני שלומדין ממנה יראת שמים ודרך ארץ (מחזיקי דת סי' קפ).

ה. יש אומרים (המחזיקי דת סי' קפ) אבות אחר פסח, לפי שהוא קודם מתן תורה, ורוב עניני המסכת הם הזיזו על עסק התורה ומעשה המצוות (אבודים סודי ימי העומר ושבועות).

ו. עוד טעם, בעצרת ניתנה התורה, והלומד תורה צריך קודם לדעת את דרך לימודה ואין יתנהג בה אחר לימודה, לכן תיקנו ללמוד מסכת אבות קודם עצרת כדי שיהיה כל אחד מירא לא מוכן לקבל את התורה בלב שלם ולהתנהג בה כדת וכשוה (בני יששכר, מאמרי תהי אה"ק, פאנא א את ה).

ז. ועוד טעם, לפי שעמי הארץ נאספים לקרוא בתורה במנחה, ומשמיעים להם מידות תרומיות השנויות במסכת זו, והמקיים מילי דאבות נקרא חסיד (מחזיקי דת סימן תכ"ד).

ח. ויש אומרים שהוא מפני כבודו של משה רבינו ע"ה, לקיים נשיא שמת כל המדרשות בטלין, ולכן נהגו לומר פרקי אבות 'משה קיבל תורה מסיני', לומר הרי אנו מספרין בכבודו ושבו ובכך תהיה לו מנוחה טובה (מקורו) קדום בסדור רב עמרם גאון בשם רב שר שלום גאון דמתא מחסיא, וכ"כ בשמו בספר הישר לרבינו-תם סי' מה אות ו. וכ"ה בשבלי הלקט סי' קכו).

ט. ויש אומרים שהטעם הוא, לפי שבימי הקיץ הוא זמן תענוגות בני אדם, לזאת תיקנו דברי מוסר ויראת ה' להשיב לב האדם לעבודת הבורא יתברך (אורחות חיים (ספיקא) אות ה. עי' מדרש שמואל על אבות בהקדמות).

י. ו"א הטעם, באותם הימים שבין פסח לשבועות מתחיל האדם לאכול ולשתות ולעסוק ברפואות כדי שיהיה בריא כל השנה, ורומזים

קיום המצוות בדחילו ורחימו

יָאֵם תִּלְכוּ עִמִּי קָרִי וְלֹא תֵאָבֵד לְשִׁמְעֵי לִי וְיִסְפְּתֵי עֲלֵיכֶם מִכָּה שֶׁבַע כְּחַטָּאתֵיכֶם: (כו, כא) ופירש"י: ואם תלכו עמי קרי. רבותינו אמרו עריא במקרה שאינו אלא לפירוקם כך תלכו עריא במצוות:

רבי הפועניות על שום מה?

הנה, מקרא זה נאמר אחר שכבר התרה התורה פעמיים על צרות משונות שיבואו ח"ו אם יפירו את התורה ולא יקיימוהו כלל (ראה פסוקים י"ז-י"ח-י"ט). ולפי דברי רש"י יש מקום לפרש שכעת בא הכתוב ומזהיר, שגם אם ישפרו ישראל מעשיהם במידת מה, וכבר יתחילו לקיים המצוות, אולם לא יקיימו אותם כי אם בדרך מקרה, ורק כשהיו פנויים מטרדותיהם, [עיין בספר 'מלכה של תורה' שמפרש כך כוונת רש"י בפירושו זה.] אז יוסיף ה' להכותם עוד ר"ל.

דבר זה הוא מעוררת לכאורה תמיה, מדוע יירע להם עכשיו יותר מבראשונה? הלא הסברא נותנת שמעתיה יקילו עליהם מעט מפורענותם, מאחר שהתקרבו במקצת לבוראם, וגם אם נאמר שאין הקב"ה מרוצה מתשובה כעין זו, ועדיין לא יתרה מדרכם, ולכן עדיין אינם ראוים שייטיבו עמהם, בכל זאת צריכים אנו להבין למה תהיה זאת סיבה להוסיף על פורענותם? ואילו היינו מפרשים את הכתוב כדעת הרמב"ם (הלכות תעניות פ"א ה"ג) נ"חא. כי לדעתו באה התורה להזהיר, שאם אחר כל הצרות יאמרו שצרות אלו באו עליהם במקרה חלילה, ולא ישתו לבם לחזור בתשובה, כי אז לא יהיה מנוס מלהוסיף עליהם צרות עד אשר יתנו את הדברים אל לבם ויחזרו בתשובה. אולם בדברי רש"י יש מקום לפרש שהכתוב מדבר דוקא במצב שהצרות כן השפיעו עליהם לטובה, אולם עדיין לא הטיבו דרכיהם כדבעי, זוהי דוקא הסיבה לפועניותם, ובמבט שטחי הדבר מעוררת תמיהה.

תכלית הצרות לעורר האמונה

אמנם כשמתבוננים היטב באים לידי הכרה שהנהגה כעין זו היא סיבה לעורר חימה מן השמים. דהנה הגורם העיקרי שיפרוש האדם לגמרי מדרכי הבורא חלילה, הוא כתוצאה מקוצר דעתו. כי הקב"ה הוריד מלכתחילה את האדם בעולם חומרי, כדי שיתגבר על החומר המושכו אל הרע, ומתוך כך יזכה בשכרו. והכח הניתן להתגבר על הרע הוא בעיקר ה'יראה' מהש"ת, ושורש היראה היא ה'אמונה', ושורש האמונה היא ה'דעת'. אולם לפעמים משוקע האדם כל כך בחומריות העולם עד שמאבד ל"ע את דעתו, וכשאין 'דעת', 'אמונה' ו'יראה' מנין?

והבורא יתברך הלוא ידע מראש שהחומר עלול גם להביא את האדם לידי הפסד, ובמקום שירווח לו בעולם הבא? יצטרך להזהר ב'גיהנום' ר"ל, וכיוון שאינו חפץ כי אם בטובתו של האדם, על כן הוא נותן יד לפושעים ומקבלם בתשובה. אולם כדי שיתעוררו הרשעים ויחפצו בתשובה, אין מנוס מלהביא עליהם צרות ויסורים המיישרים את העקמומיות שבלב, ובכך מחזירים אל הדעת ואל האמונה, וכשחוזרים לאמונתם באים לידי תשובה וחרטה.

חומרת החוטא המכיר בכוראו

לאור האמור יש מקום ללמד זכות על הרשעים, כי אינם עומדים ברשעם אלא כל עוד שאינם בני דעת, ובמידת מה הינם בבחינת 'בעלי חיים' ההולכים בשרירות לבם, כי אין מי שיעכב עליהם. ונמצא לפי זה שבמידת מה גרוע המאמין שנכשל בחטא מזה שפרק עול בוראו לגמרי, כי המאמין חטא על אף שידע את בוראו, ואילו זה שכבר פרק עולו אינו יודע בין ימינו לשמאלו.

כיון שכן מובן שפיר דעת רש"י, כי לפירושו הלא מדובר באלו שאחר פורענותם באו כבר לידי הכרה בבוראם, ומי שכבר יודע את בוראו הלא יודע הוא שמדובר ב'מלכו של עולם', ואם גם אחר ידיעה זו הוא מתרשל במצוותיו, הינו גרוע ביותר. ועל כן עליו להתעורר שוב בתשובה קודם שיקדימו אזהרת התורה ו'יספתי עליכם מכה' ר"ל.

חובתו לעבוד את בוראינו ככוכר ראש

והנה, רש"י דיבר על אנשים שגם אחר שהכירו בבוראם, עדיין רחוקים הם מבוראם הרבה יותר ממה שהתקרבו אליו, ועדיין קל בעיניהם אפילו לדלג על המצוות ר"ל, ולא לקיימן כלל כשאין להם פנאי. אולם אנו הלא נמנים עם הקרובים ביותר לבוראינו, ואין אנו מעלים על דעתנו לעבור חלילה על המצוות. ולהיפך מצוותי חביבות עלינו ביותר, כפי שעיינו רואות, שכל מצוה הבאה לפרקים אנו מקיימים בחשק גדול ובהיזר רב. ועל כן חובתנו כפול ומכופל לקיים גם המצוות התמידיות באופן הראוי לעשותם לכבוד 'מלכו של עולם', וחלילה לנו מלהקל ראש ולקיים המצוות באופן שמתוך כך אנו נראים כמזלזלים בכבודו.

ובעיקר עליו להשיגח שלא להקל ראש בשעה שאנו מדברים עם בוראינו, שלא להתעסק אז בדברים אחרים, הן כשאנו מתפללים לפניו, והן כשאנו מברכין אותו בכל הברכות שמחוייבין לברכו. כי מלבד מה שעל ידי זה אין אנו מכוונים למה שאנו אומרים, הרי זה זלוזל גדול בבוראינו שבשעה שאנו עומדים לפניו אנו מתעסקים בדברים אחרים. והרי זה דומה למי שנכנס לפי המלך בכלי אריגתו, ומדבר עמו תוך כדי שהוא עוסק בפלך... אין לך הליכה ב'קרי' עם בוראינו יותר מזה, ומי יודע איזה פורעניות יכולה לבוא כתוצאה מכך. וראה מה שכתוב ב'משנה ברורה' (או"ח סימן קצא סעיף ג) בשם ה"ח שאפילו בדברי תורה לא עיין כשעוסקים ב'ברכת המזון' או ב'תפילה', ואכן ציין שם שזהו בכלל 'אם תלכו עמי קרי' ר"ל.

כשעקבתי אחר הליכותיו של מורי רובי הגה"צ רבי בנימין רבינוביץ זצ"ל, זכיתי לראות ענין זה במחוש, כי תמיד כשהיה עליו לברך ברכת 'אשר יציר' לא בירך תיכף להנחת הספל מידי, בעודו עומד ב'פאליש' של הביהמ"ד, אלא הקדים לחילה להיכנס בבית המדרש עד מקום מושבו ב'מזרח', ולבש את כובעו, ורק אז בירך הברכה בעמידה במתינות ובכוונה.

כמו כן זכורתי שלא הניח הגה"צ רבי בנימין ז"ל, שבצפרא דשבתא יכינו את ה'קידושא רבא' בעוד שלא סיימו הקהל תפילת המוספין, כי לדעתו היה זה גם כן זלוזל בכבוד הבורא. כהנה וכהנה ראיתי אצלו עוד הליכות שהצד השווה שבהן הוא הזהירות מההליכה ב'קרי', והבאתי מקצתם בבחינת 'תן לחכם ויחכם עוד'. ובזכות שנקיים את המצוות כראוי לכבוד הבורא, נזכה לכל הברכות האמורות בפרשתן.

סיפורי השגחה פריטי שגשגחו לבערבת ע"י הקוראים

'לא ראיתי מוותר מפסיד' 2

קראתי את הסיפור של פרשת בהר והנה גם לי סיפור שונה אך דומה. אני שוכר זיירה בעיר אחת ומשכיר בית בעיר אחרת, השוכר התחיל לזייף בתשלום השכירות במשך מספר חודשים עד שבמקום כמה אלפים הציע לשלם לי כמה מאות, ממש לועג לרש... הבנתי שאין לו איך לשלם, אבל גם אני צריך לשלם את השכירות שלי, הנטל היה ממש קשה. כמה חברים ששמעו את המצוקה שלי הציעו עצה הוגנת להביא גברא אלימה שיפנו את השוכרים מהבית, ובכך יסתיים הסיט. שמעתי ולמרות שבשכל השתכנעתי, ליבי לא נתן לי לעשות מעשה כזה גם אם אני צודק במאה אחוז, וגם אם זה מסתדר עם ההלכה (לא בדקתי), אבל הלב שלי לא היה מסוגל לעמוד בכזה מצב להעיף מישהו מהזירה שלי בכוח הזרוע.

סבלתי עוד חודשיים והנה הוא אפילו לא עונה לטלפון, עד עתה הוא היה עונה ומציע כמה שקלים אבל עכשיו אין אפילו תשובה! התקשרתי לשכן שגר קומה מתחתיו ובקשתי שיפוק בדלת ביתו, הוא דופק ותשובה אין. כעבור יומיים שאין מענה בדלת בקשתי מהשכן לנסות לפתוח את הדלת, והנה להפתעתי מצא את הבית ריק מאדם וכל הבית מטונף ומוזנח בצורה נוראה.

הגעתי לשטח והזדעזעתי למצוא את הברזים תלושים וחלודים. המנורות תלויות מנותקות מהקיר. מי מדבר על שקעים התלושים מהקיר והצבע שמזמן לא קיים.

התברר שהם הסתבכו וברחו לחו"ל ונטשו את כל החובות מאחוריהם.

החלטתי למכור את הנכס ולקנות משהו אחר יותר קרוב אלי.

הבאתי מתווך למכור את הנכס, אבל המחיר שהציע היה נמוך מאוד מאוד שלא שווה לי למכור. הבנתי כי אין מנוס מלהשקיע שיפוך לזירה ובעצם לעשות לה אוברול, ואם כבר משפצים עשיתי את זה כאילו שזה עבורי, שאני הולך לגור בדירה, וגם לא התקמצנתי ושמתי תאורה יפה וכל מה שהיה דרוש לשוות מראה יפה לדירה.

בגמר השיפוץ הבאתי מתווך נוסף, והנה הוא התלהב מאוד ואמר שהדירה יפה מאורת ומאוררת שאין בממצא דירות כאלה והביא רוכש במאתיים אלף ₪ יותר ממה שהדירה שווה בשוק... לא עשרים אלף כעלות השיפוץ אלא פי עשרה, עתה ידעתי כי ה' גרם להם להשאיר חורבה כזו כדי שארוויח יותר, שאילולי החורבה הייתי מסייד מעט וגמרנו ועתה, נאלצתי להחליף הכל שהיה בסופו של דבר לטובתי. כמובן שעל ויתורו לא מפסידים והנה לא זוקתי אותם בכח הזרוע וה' שילח אותם חודשיים אחרי...

בעל המעשה: ב.י.

באותה ישיבה.

כידוע שבימים ההם טרם התפתחו וגדלו הערים החרדיות לא בירושלים ולא בבני ברק, והמטרופולין הגדול של העיר 'תל אביב' היה המרכז הגדול גם של הציבור החרדי שבארץ הקודש, ישיבות רבות גדולות וטובות וחצרות חסידות רבות עם אדמו"רים צדיקים ורבנים גדולים קבעו את משכן קדשם ברחבי העיר הגדולה.

הרבי הורה לבחור להגיע למחרת לאחר המקוה, כי צריך הוא לעשות 'שוב' בדבר כדרכו בקודש.

כשחזר למחרת ניגש אל המשב"ק ר' אליה רוט, וביקש לדעת את תשובת שאלתו. - אך ר' אליה נאלץ לדחותו, באומרו שהרבי אמר שאין בכוחו לענות על 'שאלה קשה' זו!

הבחור התפלא מעט, מה כאן 'שאלה קשה' כל כך, הלא הרבי חורץ בדיני נפשות קשים כל העת, ומה כאן 'קשה' לפניו...

התייעץ לו הבחור הנחמד עם רבנים אחרים, ולבסוף החליט לנסוע לתל אביב ללמוד באותה ישיבה.

חלפו שנתיים ימים, והנה יום אחד ביקש הרבי מר' אליה אם יכול הוא לברר מה עלה בגורלו של אותו הבחור?

לאחר כמה ימים חזר ר' אליה אם תשובתו, שאכן לומד הבחור בישיבה המפורסמת שבמחוז תל אביב, וברוך השם הוא מצליח מאוד, עושה חיל בתלמודו, ועולה ומתעלה בתורה ויראת שמים!

הפטיר ר' שלומק'ה ואמר: את זאת גם אני ראיתי ביישוב המקווה שבאותה טבילה, אלא שעדיין לא היה ביכולתי לקחת אחריות על 'שמירת העיניים' של הבחור זנון, בדרכי נסיעותיו ובתוככי העיר 'תל אביב', המלאה בפריצות קשה, רחמנא ליציל.

עתה הובן למפרע, מה היה כאן כל כך 'שאלה קשה'...

§ • § • §

יהודי אחד שאל את הרבי הק' רבי שלומק'ה מזויעל צוק"ל, כיצד היא הדרך להעפיל למדרגות נשגבות שכאלה, ולהיות צדיק? התחייך הרבי ואמר, זה הרי נרמז היטב באותיות הא"ב, קח לך אפוא סימן ברור באותיות: ס' ע' פ' צ', שהם נוטריקון: ס'גור ע'יניך פ"ך - צדיק!

כלומר, באם תסגור את עיניך ואת פיך, אז תהיה צדיק!

§ • § • §

מוהר"ר וועליל אייזנבך זצ"ל היה ממקורביו ואנשי סודו של הרה"ק רבי שלמה מזויעל צוק"ל, שהיה שולחו פעמים רבות בשליחויות עלומות בכל מיני פעולות נשגבות שהיה אותו צדיק וקדוש פועל ועושה בירושלים עיר הקודש ת"ו.

הרבי סמך ליבו על ר' וועליל בהיותו נאמן לפניו בתום לב, וידע גם כן לשמור היטב על סודות שליחותיו, בתמימות נפשו לא הרבה בשאלות וחקירות רק ביצע בנאמנות את הוראותיו המדויקות של הרבי.

לפרנסתו שימש ר' וועליל כמלמד זרדקי לתינוקות של בית רבן, באחד מן המוסדות הגדולים שבירושלים. - קרה לפעמים שהרבי הקדוש נצרך בדחיפות לביצוע משימה מיוחדת שלא סבלה שום ידחוי! במקרים שכאלו היה הרבי מגיע בכבודו ובעצמו אל החיידר, מתפקד על דלתי כיתתו של ר' וועליל באמצע הלימודים, מטיל עליו את השליחות הסודית הקדושה, ונעמד תיכף במקום המלא החליף את המלמד, והעמיד את עצמו כממלא מקום...

ובכך נמצאו כל הצדדים מורוחים, גם המלמד ר' וועליל שזכה למלא את תפקיד שליחותו בנאמנות, וגם תלמידי החיידר שזכו לשעה של קורת רוח לינוק מתורתו הטהורה וקדושתו של צדיק הדור!

§ • § • §

סיפר לי מורי ורבי הגה"צ רבי נטע פריינד זצ"ל, מגדולי ירושלים של הדור הקודם.

הרה"ק רבי שלמה מזויעל ז"ע נודע כמכניס אורחים גדול, ביתו היה הפקר לכל. כל צרוע וכל מסכן - שהיו לא מעט כאלה באותו דור בירושלים - היו מוצאים מפלט ומחסה בצילו, כשהוא עומד עליהם בעצמו לשרתם, להיטיב עמם בכל צרכיהם, ולהשיב נפשם באוכל למו.

הוא לא חס על כבודו כלל, והיה מתרועע | הפשך בעמוד הבא <

הרה"ק רבי שלמה מזויעל צוק"ל לרגל יומא ההילולא רבא של הרה"ק הרבי ר' שלומק'ה מזויעל צוק"ל שיחול השבוע (כ"ו אייר תש"ו), נבואה נא בזה עם תכריך 'טיב המעשיות' אודות בעל ההילולא, מלוקט מעט מוצער על קצה המזלג מאוצרותיו הגדולים של מורנו ורבינו הגה"צ שלי"ם א.

נודע בשער בת רבים צדיק מה פעל באותות ומופתים נפלאים, אשר פעל ואשר עשה הרה"ק הרבי ר' שלומק'ה זוויעל צוק"ל בקרב בני ישראל בכלל, ועם תושבי עיר הקודש ירושלים בפרט, ושמעו הולך בכל העולם.

פעם עשה הרבי מופת עצום שהתפרסם והכה גלים בכל ירושלים, והיו הכל משוחחים בהשאתות בכוחו המופלא של הצדיק, ועל אף שהיה עושה כל טעדיקי להצניע את כוחו הגדול, ובענוותנותו הגדולה היה משתדל שלא יתפרסמו העניינים שנפעלו על ידו, כנראה היה זה מופת נפלא מאוד שלא היה ניתן להסתירו. מכיון שכבר התפרסם הדבר בחוצות, מצא לו תלמידו חביבו מוהר"ר אליה ר' אטסה זצ"ל הזדמנות לשוחח על כך עם רבו, ובין הדברים שאלו כיצד זוכים לחולל מופתים עצומים ונפלאים כאלה?

תשובתו הפשוטה של הרבי הדהימה מאוד:

ס'איז דאך זייער פשוט! [זה הרי פשוט מאוד], הסביר הרבי, כשמתרגלים לבקש מהשי"ת לפני כל נשימה, ולהודות לו לאחריה, הרי ממילא ניתן כוח זה בידיו של איש ישראל!

ויהי לפלא!

§ • § • §

מקורבו של הרבי ר' שלומק'ה מזויעל צוק"ל, ה"ה הרה"ח רבי שמעון רובין זצ"ל, שאל מלפניו באחת השנים בליל אור לה' אב, יומא ההילולא של מרן האר"י צוק"ל, שברצונו לנסוע למחרת לעיה"ק צפת ת"ו, כדי לבקש ולהתפלל על ציון המצוינת, וביקש מלפניו את ברכת הפרידה [געזעגינען].

הרבי לא בייכר מיד, ואמר שצריך לעשות על כך "יישוב". כנודע דרכו בקודש בהרבה שאלות ובקשות שבאו לפניו, שהיה יורד אל המקוה, ושם היה עושה 'שוב', להעלות בטהרתו את תשובת אותה שאלה ובקשה.

בצאת הרבי הק' מן המקוה בקדושה ובטהרה, פנה אל רבי שמעון ואמר: אכן דבר טוב ונוכח הוא לנסוע להתפלל בציון האר"י ללכוד הארצי"ט, ופנך אני גם כן להצטרף עמך בנסיעת קודש זו!

ואכן למחרת אחר תפילת שחרית יצאו בנסיעה אריכתא צפתה, כידוע סדרי התחבורה בימים ההם, שעדיין לא היתה מסודרת וממוסדת כמימנו, והם היטלטלו בדרכים הקשות שעות רבות, עד שהגיעו סוף סוף כעשרים דקות לפני שקיעת החמה אל הציון הקדוש, שבבית החיים העתיק והמיוחס בירכתי עיר הקודש צפת.

תיכף בהגיעם אל הציון השליך עצמו רבי שלומק'ה ברוב ערגה וכיסופין על הציון הק', הניח את ראשו הקדוש על המצבה לזמן קצר ביותר, כדקה אחת או שניים. ותיכף ומיד הרים את ראשו וקם בזריזות באומרו: מ'דארף דאווענען מנחה! [צריך להתפלל מנחה].

הרבי כמובן לא ויתר בשום אופן על תפילה בציבור, וטיפס במהרה בכל מעלה מדגות בית החיים, ושוב המשיך במעלה ההר שלאחריהם - דרך קשה שעלתה לו בטרחה מרובה, עד שהגיע לבית הכנסת שבעיר למעלה, שם התפלל הרבי תפילת מנחה בציבור כדת וכדן.

עם תום התפילה חשב החסיד ר' שמעון רובין, שעתה יצטרכו לרדת שוב אל הציון הקדוש, מאחר שלא שהה שם הרבי יותר מדקות מועטות כשמיהרו לתפילת המנחה, ואולי מן הראוי להסדיר 'רכב' שיקח את הרבי אל הציון ויחזירהו למעלה.

אך כששאל את הרבי אם ברצונו לרדת שוב אל הציון, התפלא הרבי על שאלתו, ואמר: הלא כבר היינו בציון! - וכן יצאו תיכף בנסיעתם חזרה לעיה"ק ירושלים.

ובזה נמצאו נוטעים שעות על גבי שעות כדי לעמוד בציון הק' שתי דקות בלבד! ומי יבוא בסוד קדושים.

§ • § • §

בחור ישיבה מצוין בן טובים, הגיע עם שאלתו לפני הרה"ק הרבי ר' שלומק'ה צוק"ל:

בהיות שמציעים לפניו להיכנס ללימודים באחת הישיבות המצוינות ביותר הממוקמת בעיר 'תל אביב' צ"ו, האם מן הראוי לו לעבור ללמוד

עם פשוטי העם העניים והקבצים, ומשמח תמיד את ליבם. כשהיה מגיע להתיישב ליד השולחן לא תפס את מקומו בראש השולחן כמנהג 'בעל הבית', אלא התיישב תיכף היכן שמצא מקום פנוי...

וכל כך הפליג בעבודת הענווה הזו, עד שגם בעלי חיים הולכי ארבע היו מכירים ויודעים את טיב ליבו הרחום, ומשחרים אל פתח ביתו, והוא בכבודו ובעצמו היה מאכילם ומשקה אותם, וקיים בנפשם מ"ש: "ורחמי על כל מעשיו" (תהלים קמה, ט), כדאיאתא בפרק הפועלים (ב"מ פה).

פעם שאלו תלמידי חכם חשוב אחד מרבי ירושלים, מדוע מתנהג הוא בצורה משונה שכזו, ומשפיל את עצמו להתבזות כל כך, ולמה לא ללכת דרכיו ומנהגיו כדרך כל הארץ, וכמנהג שאר רבנים ואדמו"רים הנהוגים שררה בגינוני מלכות ובעיטורי דרגון, והלא כבר אמרו (בבא מציעא ל): "פעמים שאתה מתעלם, כגון זקן ואינו לפי כבודו!?"

ענה לעומתו הרבי הקדוש, דע לך שישנם שני סוגי צדיקים, יש מנהיגים הצריכים להנהיג את ישראל ברמה, שבשט הנהגה מורם ונעלה. כענין שמצינו אצל רבי הקדוש במסכת כתובות (קג), כשנכנס בנו רבן גמליאל אצלו לפני פטירתו: "מסר לו סודי נשיאות, אמר לו: בני, נהוג נשיאותך ברמים, זרוק מרה בתלמידים" ע"ש.

אולם יש צדיק שהוא בבחינה אחרת, שעליו הכתוב מעיד (משלי י, כה): "צדיק יסוד עולם", דהיינו שצדיק זה הוא היסוד ואבן הפינה של כל העולם, שהכל מושגת ועומד עליו. וכאשר רוצים להשתייך יסוד לבנין גדול כל כך, יש להעמיק התפירה עד מאוד... כדי שיהיה היסוד איתן עמוק בשפלות הקרקע. - לפיכך זה הצדיק שהוא 'יסוד עולם', צריך להיות שפל וענוי עד מאוד, שכולם דורכים עליו, ורק כך יעשה 'סוד' ראוי לקיום העולם ע"כ, ושפתי פי חכם חן.

• § • § •

נכדתו של הרה"ק רבי שלמה מזוועהל זצוק"ל התקשתה מאוד בכלכלת ביתה, בכל דרך שניסו להשיג מעט פרנסה לא עלתה בידם.

כשהזכירה פעם את צרתה לפני זקנה הגדול שלח אותה רבי שלומק"ה להתפלל על כך ביכולת המערבי, בהטעימו בנימוקו המפורסם שהכותל הוא הדואר הראשי של השמים!...

בימים ההם הייתה רחבת הכותל צרה מאוד, מגבלות רבות הוטלו על היהודים הבאים להתפלל במקום, נאסר עליהם להעמיד שם 'מחיצות' בין המתפללים למתפללות, כדי שלא יפקוהו לבית כנסת שלהם... נאסר עליהם להביא שם ספסלים ושולחנות, כדי שלא ינכסו לעצמם את המקום... ועוד כהנה וכהנה.

בהגיע הנכדה על יד הכותל הק', בשליחותו הישירה של זקנה הצדיק, לא הבחינה שהמקום מלא במתפללים העומדים צפופים בתוך הרחבה הצרה... היא נפלה תיכף והתרפקה על אבני הכותל, ונתנה קולה בבכיית נוראות, כשאביה יכולה בשום אופן להתגבר על רגשותיה, כך עמדה דקות ארוכות ושככה את לבה לפני ה'. - בהיותה 'שליחה נאמנה' של הסבא הקדוש, החזיר הצדיק בלבבה רשפים אש קודש של התעוררות תפילה נאמנה לפני מלך שומע תפילות כל פה! קולות בכייתיה הרמים הפריעו כנראה לכמה מהמתפללים, והם ניסו להסות אותה, מתחילה השתיקו אותה ברמז, אך היא לא שמעה ולא ראתה כלום! גם לאחר שביקשו ממנה מפורשות לחדול מצעקותיה לא יכלה לעצור ברוחה.

כשסיימה את תפילתה הנרגשת, ניגשה אליה אשה אחת וצעקה עליה מאוד, בקיתון מלא של ביזיונות וחריפות על התנהגותה!

והנה בלכתה בדרך חזרה העירה, מצאה מוטל בצידי הדרך 'נפוליאון של זהב', שהיה סכום נאה ביותר. היא שמחה על המציאה, שהיה זה לה לסימן מן השמים שנתקבלה תפילתה! כשהגיעה לבית זקנה, שאלה מלפניו: באם רצה הקב"ה לתת לי נפוליאון זהב, מדוע זה הוצרתי לסבול על כך כאלו ביזיונות?

ענה הצדיק במתק לשונו, ואמר: לא כן, טעות בידך! הקב"ה רצה לזכות אותך במנה טובה של ביזיונות... שזו היא הסגולה הטובה ביותר לאדם להיושע מכל צרה וצוקה, אלא שציפו לך מעט את הביזיונות בעטיפה נעימה של אותו נפוליאון, בכדי להמתיק בכך את הגלולה המרה...

• § • § •

הרבי הקדוש רבי שלומק"ה מזוועהל זצוק"ל ז"ע ביקש פעם מהגאון הצדיק מהרש"א פולנסקי הרב מטעפליק זצוק"ל, לקבוע עימו שיעור עיון בחברותא בטור ושולחן ערוך חושן משפט, בכמה סימנים שבנושא מסוים, שברצונו לברר עימו יחדיו.

הטעפליקער רב נענה כמובן בחפץ לב להצעה, והתיישבו להם שני האריות הללו יחדיו מדי יום ביומו בעסק התורה הקדושה בעמל וביגיעה רבה, בבית הכנסת המרכזי שבשכונת בית ישראל בירושלים.

יום אחד תוך כדי לימודם, עלה בידם בסייעתא דשמיא לברר הלכה מסובכת אחת שיש בה הרבה קשיים ועיקולים, ולאחר שהרבו בשקלא וטריא בצדדים לכאן ולכאן העלו את הדין ברור ומחוור כשמלה, ויצאו הדברים בהירים ומאירים כנתינתם מסיני!

והנה לפתע נרעד הטעפליקער רב ונעשה חיזור כסיד, חיל ורעדה אחזו בו, והיה נסער מאוד! שאל אותו החברותא הרבי הק' מזוועהל: מה קרה? מדוע נפל עליכם פתאום פחד ורעדה כל כך?

סיפר לו הרב מטעפליק שזה עתה ממש נזכר תוך כדי לימודם, שהגיע אליו פעם לפני שנים רבות בבית דינו שבטעפליק דין תורה קשה שעסק בדיוק בהאי הלכתא שביררו זה עתה, אך שם פסק בדיוק בהיפוך ממה שביררו עתה הדין! ואם כן הרי הוא חייב את הזכאי וזיכה את החייב, ולא דן דין אמת לאמתו! לפי מה שנתברר לפניהם זה עתה, שהפסק צריך להיות בהיפך הגמור ממה שפסק בו.

הרב החל בוכה ומצטער על טעותו, עד שברוב צערו נפל מתעלף על הארץ. - גם לאחר שעוררוהו מעלפונו, לא מצא מרגוע לנפשו, וביקש מיד לברר את כל פרטי אותו דין תורה, מי היו בעלי הדינים, והיכן נמצאים הם כיום, כדי שיוכל להשיב את הממון למי שצריך כדן.

והנה לאחר אמאצים מרובים וביירוים קדחתניים הצליחו מקוביזו גלות את שם האיש, ועל הענין שנסוב אז הדין תורה וכו', אך כשניסו לברר אודותיו בטעפליק נודע שלפני כמה שנים עזב את 'טעפליק' ועבר לגור בארץ אחרת, ולא נמצא אף אדם שיידע היכן מקום מגוריו עתה. הרב הצטער על כך מאוד, ובצר לו פנה להרה"ק מזוועהל שיייע לו כדת מה לעשות, אמר לו הרבי ר' שלומק"ה: אל תדאג, הוא עוד יבוא לכאן!

לשמע תשובתו המופלאה של הרבי, הכין הטעפליקער רב את מלוא הסכום שהתחייב לשלם לאיש בתוך מעטפה מסודרת, והניחה תיכף בכיס חליפתו, כדי שתהיה מוכנה עימו בכל מקום שילך.

ואכן לא חלפו כמה שבועות והנה יום אחד כשיצא הטעפליקער רב מבית הכנסת מתפילת המנוחה, רואה הוא פתאום את אותו אדם שהגיע אף הוא לתפילה בבית הכנסת. האיש שמח מאוד לפגוש כך באקראי את רבו הנערץ משנים עברו בטעפליק, וסיפר לרב שהוא גר כיום במדינה רחוקה בארצות הברית, והגיע הנה לביקור קצר בארץ הקודש. הרב שמח עד מאוד לפגוש בו, וביקשו לגשת עימו לרגע הצידה, הוא הזכיר לו בעדינות את אותו דין תורה שהיה עימו לפני שנים. - האיש כבר הספיק לשכוח מזה... אבל הרב הזכיר לו בדיוק על מה היה הגידון! וסיפר שלאחרונה יצא לו לברר שוב את אותה סוגיא עמומה, והעלה מסקנה ברורה בפסק הפוך ממה שפסק באותו דין תורה! ובתוך כדי דיבור הושיט הרב את ידו לכיס חליפתו ושלף מחיקו 'מעטפה' מוכנה ומזומנת הממוענת עבור אותו איש, שעמד נפעם ונסער לנוכח צדקותו וישרותו המופלגת של הרב!

תקופה קצרה לאחר אותו מעשה סיים הרבי מזוועהל את חוק לימודיו עם הטעפליקער, באומרו שכבר סיימו לברר את הסוגיא שהייתה נצרכת לו... - אולם הגאון הפיקח הבין היטב, שכל מטרת החברותא מתחילתה לא הייתה אלא כדי להגיע לאותה מסקנא של הפיכת הפסק באותו דין תורה, כדי שיוכל לתקן את המעוות.

האומנם לא אכחד, שיותר ממה שהגני מתפעל מן המופת הגלוי ורוח קדשו של הרבי הקדוש מזוועהל ז"ע, שהייתה ידועה ומפורסמת בירושלים. יש לי התפעלות עצומה מן היראת שמים הגדולה של הרב מטעפליק, שכשתפס את עצמו שטעה בדבר הלכה התמלא צער וחרדה עד כדי התעלפות! - כמה פעמים שוגים אנו וטועים בדבר הלכה רחמנא ליצלן, ולא מתעלפים מזה... • § • § •

בחור אחד מן 'הנושרים' התבטא פעם בפני הרה"ק הרבי ר' שלומק"ה מזוועהל זצוק"ל ז"ע, כשניסה לדבר על לבו: רבי, חבל על כל מילה שיהרבי טורח להשיבני! כי ככה אני, זה מה שאני! ואיני מסוגל כעת לשנות את דרכי לטובה! - ירחם המרחם.

בראותו כי כן, פנה אליו הרבי הק' ואמר: אם כך, ברצוני לבקשך רק שתזכור היטב דבר אחד! - גם כאשר הנך מסתבך בסבך תאוותיך, והייצב בווער כאש בנעורת רח"ל, ומסיתך לקום ולמרוד ולהכניס את עצמך אל באר שחת של צואה ורתחת רח"ל. - הרי בכל זאת מתחבט אתה בנפשך תחילה בכמה רגעים של תסבוכת הספק והמבוכה, כאשר נפשך מתחבטת בינה לבין עצמה באותם שניות ספורות עד שמקבלת את החלטת היצר הרע לקום ולמרוד בעבירות הקשות.

ברם, זאת תזכור היטב! שעל אותם 'שניות' של התחבטות ומבוכה, שנלחמת בנפשך אנה ואנה, ללכת אל העבירה או לא ללכת... שכך הרבה מאוד! ואין לך מושג כמה נחת רוח ותענוג גדול עלתה לביך שבשמים מאותה המלחמה! אף אם לבסוף נכשלת חלילה בעבירה רח"ל, שעליה נענשים בעונשים קשים ומרים, הרי אין כל זה גורע משכרך הגדול המצפה לך על אותם מספר רגעים של מלחמה. [וכ"ה מפורש בספה"ק תורת הרבי ר' ירחמיאל מפשיסחא זצוק"ל (דף פה) ע"ש].

וקל וחומר בן בנו של קל וחומר, אם התגברת בסופו של דבר, והצד הטוב ניצח, הרי אין ערוך לרב טוב הצפון לך, עין לא ראתה אלקים זולתך! הדברים הפשוטים הללו נקבו וחלחלו אל לבו של אותו בחור, והוא נהפך לבעל תשובה גמור, עד שהתגדל לאיש תלמיד חכם וירא אלקים מרבים.

זכור תנו עלינו ועל כל ישראל אמן

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

לעיני החבור שמואל מאיר ז"ל בילחטיא רבי ישראל יצחק נלביע יחנסלו תנצבה.

לעיני מרת חיה סאסא בת לאה נלביע יסיון תנצבה.

שרה שיינדל בת סילה רחה להצלחה בכל העניינים

האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים

יוסף בן סילה רחה לרפואה שלימה

לעיני מרת הינדל בת משה ירסיוו ובלומה

לעיני יעקב צבי בן ישראל

יר"ל ע"י קהילת יבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוויך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענויניים יקבלו את העלון בכייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173